

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Фаховий медико-фармацевтичний коледж

Циклова комісія загальномедичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Фахового медико-фармацевтичного коледжу

Наталія ТВЕРДОХЛІБ

«29» серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні циклової комісії загальномедичних дисциплін
Протокол № 1 від 28.08.2025 р.

Голова ЦК Тетяна ШИЛЕНКО

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»**

Галузь знань:	22 Охорона здоров'я
Спеціальність:	226 Фармація
Освітньо-професійна програма:	Фармація, промислова фармація
Освітня кваліфікація:	фаховий молодший бакалавр
Професійна кваліфікація:	асистент фармацевта
Статус освітнього компонента:	обов'язковий
Форма навчання:	денна

Курс: 1(2)

Семестр: 1(3)

Обсяг кредитів ECTS: 3

Всього годин за навчальним планом: 90 год

-лекції 24 год

- практичні заняття 10 год

-самостійна робота студентів 56 год

-екзамен

Київ 2025

Розробник(-и)силабусу освітнього компоненту:

СТОРОЖУК Ірина, доцент, кандидат історичних наук

Викладач:

СТОРОЖУК Ірина, доцент, кандидат історичних наук

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії

Протокол №1 від 28.08.2025 р.

Голова циклової комісії _____ Тетяна ШИЛЕНКО

Силабус перевірено

«~~28~~» 08 20~~25~~ р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи _____ Катерина КАРДАВА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №____

підпис   *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №____

підпис   *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №____

підпис   *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №____

підпис   *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Академічний фаховий коледж

Назва освітнього компоненту	Історія та культура України
Викладач(-і)	СТОРОЖУК Ірина Анатоліївна
Портфоліо викладача	
Контактний телефон	
Електронна адреса	i.0986529473@gmail.com
Сторінка освітнього компоненту на сайті	
Консультації	четвер, 15.00-16.00

1.Коротка анотація до освітнього компонента

«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

Обов'язкова навчальна дисципліна «Історія та культура України» є продовженням вивчення предмету «Історія України», складовою циклу професійної підготовки фахових молодших бакалаврів, одна з базових для вивчення спеціальних дисциплін. Програму дисципліни укладено відповідно до Державних стандартів гуманітарної освіти в Україні, освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра за всіма спеціальностями.

Предметом вивчення практичного курсу «Історія та культура України» є систематизація та поглиблення історичних знань студентів щодо політичних, соціальних, економічних і культурних процесів, які відбувалися на території України від найдавніших часів до сучасності. Дисципліна включає в себе вивчення ключових подій, явищ та видатних постатей української історії й культури, а також аналізує їх у контексті переходу до демократичного суспільства та правової держави. Метою вивчення цього курсу є формування цілісного уявлення про внесок України у розвиток європейської цивілізації та світової культурної традиції, а також виховання патріотизму, громадянської активності та поваги до прав і свобод людини, демократичних цінностей.

2.Мета формування у студентів системи опорних знань щодо основних тенденцій та закономірностей історичного розвитку України, подій, явищ та видатних постатей української історії тощо.

3. Основними завданнями є:

- ознайомити студентів з науковою періодизацією історії та культури України, характерними особливостями, основними подіями та явищами кожного періоду;
- проаналізувати діяльність видатних постатей української історії та культури;
- навчити розрізняти характерні риси розвитку культури в різні історичні періоди, відомі архітектурні ансамблі, зразки монументального, іконописного та портретного живопису та ін.;
- сформуванати вміння визначати взаємовпливи України та її сусідів, місце України в європейському світі;

- виробити у студентів вміння самостійно працювати з історичними джерелами та літературою.

4. Формат курсу: очний (offline).

5. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

інтегральна компетентність: уміти вирішувати типові спеціалізовані задачі в окремій галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідних наук та може характеризуватися повною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

загальні компетентності: виявляти та пояснювати історичні приклади як втілення, так і порушення прав і свобод людини в Україні; обґрунтовувати необхідність сталого розвитку суспільства та захисту демократичних інститутів; зіставляти та оцінювати виконання прав та обов'язків ключовими соціальними групами та інститутами (церква, влада, громада) у різні історичні періоди; використовувати історичні знання для формування особистої громадянської позиції та відповідального ставлення до виборів, законів та суспільного життя; пояснювати моральну та наукову цінність ключових культурних, наукових та мистецьких досягнень України та їхнє значення для світової культури; демонструвати повагу до історичної пам'яті та передавати знання про національні традиції та цінності у власному соціальному середовищі; аналізувати та наводити історичні приклади корупції, зловживання владою та недоброчесності в державному управлінні; застосовувати принцип неприпустимості корупції у власному навчальному та майбутньому професійному житті, посилаючись на негативні історичні наслідки недоброчесних дій.

спеціальні (фахові) компетентності: зіставляти та пояснювати, як соціальні катастрофи впливали на розвиток української медицини та системи охорони здоров'я у різні історичні періоди; пояснювати роль та розвиток ключових медичних, освітніх і наукових установ України у контексті загального культурного піднесення чи технологічного відставання; простежувати як українські науково-технологічні досягнення вплинули на філософсько-світоглядні погляди на хворобу та лікування у різні епохи; наводити приклади, як діяльність видатних українських науковців стала частиною загального культурного та наукового надбання суспільства.

Оволодівши зазначеними вище компетентностями, **здобувач освіти повинен знати:**

важливість вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України», основні концепції формування та розвитку української нації, держави та культури, ключові етапи історичного розвитку України (від найдавніших часів до сучасності) та їхні хронологічні межі; володіти науковим апаратом курсу та вміти пояснювати значення основних термінів; сутність та значення основних етапів українського державотворення; причини, масштаби та

наслідки Голодомору-геноциду, політичних репресій 1930-х років, а також ціну перемоги та втрати України у Другій світовій війні; роль дисидентського руху, самвидаву та перебудови у відновленні Незалежності 1991 року та усвідомлювати значення суверенітету; основні стилі та течії у мистецтві, архітектурі та літературі різних періодів, внесок ключових історичних та культурних діячів; місце української культури та історії у світовому контексті.

повинен уміти:

виявляти та протиставляти різні інтерпретації ключових історичних подій (наприклад, роль козацтва, причини втрати державності, вплив радянського режиму), розпізнаючи міфи та стереотипи; вибудовувати логічні причинно-наслідкові зв'язки між історичними епохами та культурними явищами; розрізняти та характеризувати основні архітектурні стилі, напрямки в мистецтві та жанри в літературі, вміючи пов'язати їх із соціально-політичним контекстом свого часу; самостійно здійснювати пошук інформації про культурні та історичні події, використовуючи як традиційні, так і сучасні електронні ресурси; організовувати великий масив історико-культурної інформації (дати, імена, події, пам'ятки) у логічні схеми, конспекти та хронологічні таблиці; використовувати державну мову у публічних виступах та письмових роботах для коректного викладення історичних та культурних знань.

6. Тривалість курсу: 90 год. (3 кредити ECTS), з них 34 год. аудиторної роботи, 56 год. самостійної роботи.

7. Статус освітнього компонента: обов'язковий.

8. Пререквізити: історія України

9. Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Списування при оцінюванні успішності здобувача освіти під час контрольних заходів на практичних заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем освіти здійснюється згідно з встановленим в коледжі графіком відпрацювань пропущених занять. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених коледжем для виконання видів письмових робіт з освітнього компонента. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітнього компонента (апеляцій). Здобувачі ї освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітнього компонента, отриманої під час контрольних заходів.

10. Структура освітнього компонента

Назва розділів, тем		Кількість годин			
		Усього	Лекційно	Семинар	Самостійно
Змістовий модуль I. Історія та культура України від найдавніших часів до Русі-України		18	6	2	10
1.1	Вступ до курсу «Історія та культура України».	4	2	-	2
1.2	Поява і розвиток перших суспільств на території України.	4	2	-	2
1.3	Тема 3. Русь-Україна.	6	2	2	2
Змістовий модуль II. Козацька Доба (XIII–XVIII ст.)		22	6	-	6
2.1	Українські землі в складі Великого князівства Литовського та інших держав (XIII – перша половина XVII ст.).	8	2	-	6
2.2	Козацька Україна в часи Національно-визвольної війни та Руїни.	6	2	-	4
2.3	Українські землі наприкінці XVII ст. – другій половині XVIII ст.	8	2	2	4
Змістовий модуль III. Історія та культура України у XIX - на початку XX ст.		18	4	2	12
3.1	Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій наприкінці XVIII – на початку XX ст.	8	2	-	6
3.2	Україна в роки Першої світової війни та Української революції	10	2	2	6
Змістовий модуль IV. Від тоталітаризму до Незалежності (1921–2025 рр.).		32	8	4	20
4.1	Радянські та західноукраїнські землі у міжвоєнний період (1921 – 1939 рр.).	9	2	2	5
4.2	Україна в роки Другої світової та повосенної відбудови (1939 – 1950 рр.).	7	2	-	5
4.3	Українська РСР в 50-х – 1991 рр. (Десталінізація, застій, перебудова).	7	2	-	5

4.4	України в роки незалежності (серпень 1991 – 2025 рр.).	9	2	2	5
6.	Контрольна робота. Підсумки та узагальнення.	2	-	2	4
Всього		90	24	10	56

11. Форми і методи навчання

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції, практичні заняття; самостійна робота студентів (СРС); консультації.

Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання; словесні та наочні – під час лекційних занять та консультацій, практичні – під час практичних та самостійних робіт.

Зважаючи на актуальність проблеми модернізації змісту освіти, варто надавати перевагу інтерактивним методам подання навчального матеріалу, як-от: створення проблемних ситуацій при вивченні того чи іншого мовного комунікативно-фахового явища; робота у великих і малих групах (умовно «фахових»); елементи рольових вправ, наближених до виробничих ситуацій; виконання евристичних вправ; метод «моделювання ситуації (переважно виробничої)» тощо; спонукати здобувачів освіти до використання комп'ютерних технологій, що оптимізує, інтенсифікує освітній процес, адже є не тільки джерелом навчальної текстової та відеоінформації, а й дає можливість конструювання, відтворення певних виробничих ситуацій, у яких реалізуються здобуті теоретичні знання, набуті практичні навички з професійної мови зокрема.

12. Види та форми контролю:

Поточний контроль

Контроль знань на кожному занятті: усне та письмове опитування.

Контроль змістових модулів: усне та письмове опитування.

Умови допуску до контролю змістових модулів: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Семестровий контроль

Форма семестрового контролю: екзамен

Умови допуску до семестрового контролю: поточний рейтинг не менше 36 рейтингових балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

13. Оцінювання знань

Протягом вивчення освітнього компонента всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Підсумковий контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (кредиту). Вивчення освітнього компоненту закінчується екзаменом.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем і питань, які студент опрацьовує самостійно і вони не належать до структури практичного заняття.

14. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

За національною шкалою

Рівень	Оцінка	Вимоги до знань та вмінь
Незадовільний	2	<p>Здобувач вищої освіти демонструє низький рівень знань і розуміння навчального матеріалу, що відображає історичні та культурні засади розвитку суспільства; окремі питання відтворює на рівні розпізнавання явищ, майже не послуговуючись науковою термінологією; допускає істотні фактичні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді. Не робить спроб на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, відстоювати власну світоглядну та громадську позицію. Не демонструє здатність діяти соціально відповідально та свідомо, визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства, зберігати та примножувати їх; розуміння необхідності забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. Загалом відповідь свідчить про незадовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.</p>

Задовільний	3	<p>Здобувач вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, що відображає історичні та культурні засади розвитку суспільства, послуговується науковою термінологією. Робить спроби на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, відстоювати власну світоглядну та громадську позицію. Демонструє здатність діяти соціально відповідально та свідомо, визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства, зберігати та примножувати їх; розуміння необхідності забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. Але при висвітленні питань і формулюванні висновків не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, виявляє фрагментарні знання окремих положень, допускає істотні неточності та помилки. Загалом відповідь свідчить про задовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.</p>
Добрий	4	<p>Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, що відображає історичні та культурні засади розвитку суспільства, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією; намагається проводити порівняння історичних подій і фактів, наводити аргументи на підтвердження власних думок. Здатен самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, відстоювати власну світоглядну та громадську позицію. Демонструє здатність діяти соціально відповідально та свідомо, визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства, зберігати та примножувати їх; розуміння необхідності забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. Але при висвітленні питань і формулюванні висновків не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. Загалом відповідь свідчить про достатній рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.</p>

Відмінний	5	<p>Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, що відображає історичні та культурні засади розвитку суспільства, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, проводить порівняння історичних подій і фактів, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. Здатен самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем. Демонструє здатність діяти соціально відповідально та свідомо, визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства, зберігати та примножувати їх; розуміння необхідності забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність, що свідчить про високий рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.</p>
-----------	---	---

За 100-бальною(рейтинговою) шкалою

Максимальна кількість рейтингових балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 100, в т. ч. за поточну навчальну діяльність – 60 балів, за результатами модульного контролю – 40 балів. Оцінка за освітній компонент виставляється як середня арифметична оцінка засвоєння всіх модулів і має визначення за системою ECTS та за традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

При засвоєнні кожної теми модулю за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за бальною шкалою, у межах визначеної для теми кількості балів.

15. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти

Під час контролю за змістовими модулями.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Екзамен.

Після закінчення вивчення модулю, поточна навчальна діяльність оцінюється шляхом додавання кількості балів, набраних студентом за змістові модулі. Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу,

дорівнює 60 балам. Мінімальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 36 балам.

Оцінювання семестрового контролю здійснюється в межах від 24 до 40 балів.

Оцінка за освітній компонент А, В, С, D, Е виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Конвертація кількості балів за освітній компонент в оцінки за шкалою ECTS та національною шкалою

Бали	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно (зараховано)	A
82–89	Дуже добре (зараховано)	B
75–81	Добре (зараховано)	C
67–74	Задовільно (зараховано)	D
60–66	Достатньо (зараховано)	E
35–59	Незадовільно (незараховано)	FX
1–34	Не допущений	F

Оцінка з освітнього компоненту FX, F виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з освітнього компоненту після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання не більше 2 разів під час канікул та впродовж 2 (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим директором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенню вивчення освітнього компоненту (не виконали робочу програму хоча б з одного модулю, або не набрали за поточну навчальну діяльність з модулю мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

17. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕНУ)

1. Найдавніше історичне минуле України: суспільна організація та господарство за часів палеоліту–неоліту.
2. Неолітична революція. Перехід до відтворювального господарства.
3. Трипільська культура: господарство, побут, вірування та феномен «протоміст».
4. Порівняльна характеристика енеолітичних культур України: Трипільської та Середньостогівської.
5. Ранній залізний вік на теренах України: господарство, побут та військово-мистецтво кіммерійців, скіфів і сарматів.
6. Велика грецька колонізація Північного Причорномор'я: причини, заснування міст-держав та їхній устрій.

7. Суспільний устрій, господарство та вірування давніх слов'ян (V–IX ст.).
8. Етимологія та історична еволюція назв «Русь» і «Україна»: основні теорії походження.
9. Передумови та чинники формування Київської Русі: соціально-економічний та політичний аспекти.
10. Становлення Київської Русі: внутрішня та зовнішня політика перших князів (від Аскольда до Святослава).
11. Внутрішня та зовнішня політика Володимира Святославича та Ярослава Володимировича: порівняльна характеристика.
12. Державний устрій, соціальна структура та розвиток Київської Русі: привілейовані та залежні верстви населення.
13. Українські князівства у період феодальної роздробленості (Київське, Чернігівське, Переяславське, Галицько-Волинське).
14. Галицько-Волинська держава як спадкоємиця Київської Русі: державотворча діяльність Романа Мстиславича, Данила Романовича та їхніх наступників.
15. Розвиток культури, освіти, літератури та мистецтва Київської Русі під впливом християнства.
16. Українські землі в середині XIII — на початку XIV ст. Монголо-татарська навала та її наслідки.
17. Історичне значення Київської Русі в історії середньовічної Європи.
18. Статус українських земель та їхній визначальний вплив на формування Литовсько-Руської держави.
19. Виникнення Речі Посполитої та наслідки Люблінської унії 1569 р. для українських земель.
20. Виникнення українського козацтва: причини, передумови та спосіб життя перших козаків. Заснування першої Січі Дмитром Вишневецьким.
21. Розвиток українських міст у XIV–XVII ст. Поширення Магдебурзького права та його значення.
22. Запорозька Січ як форма української державності: політичний устрій та військова організація.
23. Внутрішня та зовнішня політика Петра Конашевича-Сагайдачного. Його роль у зміцненні козацтва.
24. Національно-визвольна війна середини XVII ст. під проводом Б. Хмельницького: причини, характер та періодизація.
25. Українсько-російська угода 1654 р. (Березневі статті): зміст та наслідки для української державності.
26. Українська козацька держава після смерті Б. Хмельницького. Період «Руїни»: причини та суть.
27. Внутрішня та зовнішня політика Івана Виговського. Гадяцький договір та Конотопська битва.
28. Внутрішня та зовнішня політика Івана Мазепи. Полтавська битва та її наслідки.
29. Пилип Орлик та його Конституція 1710 р.: «Пакти й Конституції прав і вольностей Війська Запорозького».
30. Наступ Російської імперії на автономні права України за часів Петра I.
31. Ліквідація Гетьманщини та зруйнування Запорозької Січі Катериною II. Подальша доля козацтва.
32. Українські землі під владою Австро-Угорської імперії (кінець XVIII — перша половина XIX ст.). Соціально-економічний розвиток.
33. Українські землі під владою Російської імперії (кінець XVIII — перша половина XIX ст.). Соціально-економічний розвиток.

34. Етапи українського національного відродження у XIX ст.: від культурницького до політичного.
35. Кирило-Мефодіївське товариство: програмні документи та діяльність.
36. Постать Тараса Шевченка в українському національному та духовному відродженні.
37. Суспільно-політичний рух на західноукраїнських землях у першій половині XIX ст. «Руська трійця».
38. Розвиток капіталістичних відносин, промисловий переворот та модернізація в Україні у другій половині XIX — на початку XX ст.
39. Національне відродження в західноукраїнських землях (Галичині, Буковині, Закарпатті) у другій половині XIX ст.
40. Антиукраїнська політика російського царизму: вплив Валусівського циркуляра та Емського указу на національний рух.
41. Утворення перших політичних партій в Україні (кінець XIX — початок XX ст.).
42. Суспільно-політичне життя в Україні після поразки революції 1905–1907 рр. Діяльність ТУП.
43. Україна в роки Першої світової війни: геополітичні плани воюючих сторін та трагедія братовбивчого протистояння.
44. Створення Української Центральної Ради. Універсали УЦР та їхнє історичне значення.
45. Михайло Грушевський: вчений, державний діяч та голова УЦР.
46. Микола Міхновський: постать в українському русі та ідеологія самостійництва.
47. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави гетьмана Павла Скоропадського.
48. Антигетьманське повстання та відновлення УНР. Директорія: склад, внутрішня та зовнішня політика.
49. Акт Злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 р.: історичне значення соборності України.
50. Значення Української революції 1917–1921 рр.: здобутки, поразки та історичний досвід.
51. Перший Зимовий похід армії УНР: причини, перебіг та стратегічне значення.
52. Утвердження радянської влади в Україні. Політика «воєнного комунізму» (1919–1921 рр.).
53. Другий Зимовий похід армії УНР та історичне значення Листопадового рейду.
54. Повстанський рух та Холодноярська республіка (1919–1922 рр.).
55. Нова економічна політика (НЕП) в Україні: причини запровадження та результати.
56. Перший масовий голод у радянській Україні (1921–1923 рр.): причини та наслідки.
57. Національна політика в Україні у 1920-х роках. Українізація (коренізація).
58. Форсована індустріалізація в Україні: джерела фінансування, темпи та головні об'єкти.
59. Примусова колективізація та Голодомор 1932–1933 рр. як геноцид українського народу.
60. Феномен «Розстріляного відродження» в українській культурі 1920-х — 1930-х років.
61. Сталінські репресії в Україні. Великий терор та сфабриковані політичні процеси (Шахтинська справа, СВУ).
62. Політика польського уряду на Галичині та Волині у міжвоєнний період: осадництво та пацифікація.
63. Створення ОУН. Постать Євгена Коновальця. Діяльність націоналістичного підпілля до 1939 р.
64. Карпатська Україна (1938–1939 рр.). Постать Августина Волошина.

65. Становище українських земель у складі Румунії в міжвоєнний період (1918–1940 рр.).
66. Пакт Молотова–Ріббентропа та його значення для «українського питання».
67. «Радянізація» західноукраїнських земель у 1939–1941 та після 1944 рр.: наслідки та методи.
68. Деконструкція радянських міфів про «Велику Вітчизняну війну».
69. Нацистський «новий порядок» на території України: адміністративний поділ та окупаційний терор.
70. Голокост на українських теренах: Бабин Яр як символ геноциду.
71. Рух Опору в Україні у роки Другої світової війни: основні течії та стратегії.
72. Проголошення Акту відновлення Української Держави 30 червня 1941 р. та його значення.
73. Створення та діяльність УПА. Постать Романа Шухевича.
74. Наслідки Другої світової війни для України: демографічні, матеріальні та геополітичні.
75. Повоєнна відбудова України (1945–1950 рр.): розвиток промисловості та стан сільського господарства.
76. Голод 1946–1947 рр. в Україні: причини та наслідки.
77. Україна на міжнародній арені після Другої світової війни. Участь у створенні ООН.
78. Суспільно-політичне життя в 1940-х — 1950-х роках: «ждановщина», боротьба з «космополітизмом» та «націоналізмом».
79. Ліквідація УГКЦ радянською владою (Львівський собор 1946 р.).
80. Доля митрополита Йосифа Сліпого.
81. Початок десталінізації. XX з'їзд КПРС та його вплив на Україну.
82. Реформи Микити Хрущова. Входження Кримської області до складу УРСР у 1954 р.
83. Поява «шістдесятників» та зародження дисидентського руху (Л. Лук'яненко, В. Чорновіл).
84. Політика «перебудови» в СРСР: прискорення, гласність та політичний плюралізм в Україні.
85. Чорнобильська катастрофа (квітень 1986 р.): причини, наслідки та приховування правди.
86. Утворення Української Гельсінської спілки (УГС): правозахисна діяльність.
87. Національно-визвольний рух кінця 1980-х. Декларація про державний суверенітет України (16 липня 1990 р.).
88. Причини, перебіг та результати Студентської революції на граніті (1990 р.).
89. Серпневий заколот 1991 р. у Москві. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р.
90. Внутрішня та зовнішня політика першого Президента України Леоніда Кравчука.
91. Політика Президента Леоніда Кучми.
92. Прийняття Конституції України 28 червня 1996 р.
93. Президентські вибори 2004 р. та Помаранчева революція.
94. Внутрішня та зовнішня політика Віктора Ющенка.
95. Авторитарний режим Віктора Януковича. Харківські угоди.
96. Революція Гідності та Небесна Сотня.
97. Вибори 2014 р. Політика Петра Порошенка: Угода про асоціацію з ЄС та Томос про автокефалію ПЦУ.
98. Президентські вибори 2019 р. та феномен «електоральної революції» (Володимир Зеленський).
99. Російсько-українська війна: анексія Криму, початок війни на Донбасі (2014 р.) та Іловайська трагедія.

100. Повномасштабне вторгнення РФ (24 лютого 2022 р.). Битва за Київ, оборона Маріуполя, Харківська та Херсонська наступальні операції Сил оборони України.

18. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рекомендована література

Основна:

1. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. — К.: Портал, 2022.
2. В'ятрович В. Наша столітня. Короткі нариси про довгу війну. — Х.: Фабула, 2023.
3. Плохій С. Російсько-українська війна: повернення історії / пер. з англ. — Х.: КСД, 2023.
4. Плохій С. Чорнобиль: історія ядерної катастрофи (оновлене видання). — Х.: КСД, 2024.
5. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України (перевидання зі вступним словом автора). — К.: Критика, 2021.
6. Аблицов В. Історія України: у подіях, датах і постатях. — К.: Фенікс, 2022.
7. Козицький А. Новітня історія України: 1914–2023. Навчальний посібник. — Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2023.

Додаткова:

1. Брехуненко В. Війна за свідомість. Російські міфи про Україну та її минуле. — К., 2022.
2. Трофимович В., Трофимович Л. Україна у Другій світовій війні: переосмислення. — Острог, 2021.
3. Горбулін В. Як перемогти Росію у війні майбутнього. — К.: Брайт Букс, 2022.
4. Палій О. Короткий курс історії України. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2023. (
5. Snyder, T. The Making of Modern Ukraine (materials based on the 2022 Yale course). — New Haven/Online resource, 2022-2023.
6. Маврін О. Гетьманщина у XVIII столітті: інституції та правова культура. — К., 2021

Інформаційні ресурси:

1. <https://uahistory.co/book/>
2. <https://uculture.com.ua/library>
3. <https://ukraine-history.pp.ua/>
4. <https://ed-era.com/course/history/>
5. <https://vseosvita.ua/library/istorija/>
6. <https://www.istpravda.com.ua/>
7. <https://incognita.day.kyiv.ua/>